

Reactie op

'Uitspraken van regionale tuchtcolleges in zaken betreffende de psychiatrie, 2015-2019'

Met interesse las ik het artikel van Gerritse en Duvivier (2021), als psychiater, als lid-beroepsgeenoot van een regionaal tuchtcollege (RTC) en als auteur van het vorig jaar verschenen artikel over gegronde tuchtklachten tegen psychiaters (Kolthof 2020). Beide artikelen laten andere en ter discussie staande uitkomsten over tuchtklachten tegen psychiaters zien. Jammer genoeg refereren Gerritse en Duvivier hier niet aan.

Opvallend zijn enkele verschillen tussen beide uitkomsten. Hoofdzakelijk betreft dat de aard van de klacht. Gerritse en Duvivier noemen dat het vooral *behandelde* klachten betreft over 'onjuiste diagnose', 'onjuist beleid' en 'onjuiste communicatie'. In mijn onderzoek betrof het grotendeels *gegronde* klachten over een 'onjuiste verklaring of rapport'. Dit is van belang omdat het kan uitmaken waar de aandacht moet liggen als we als psychiaters preventief te werk willen gaan. Het verschil kan voor een gedeelte verklaard worden door de slechts deels overlappende onderzochte perioden (2014-2018 versus 2015-2019). Ook onderzochten Gerritse en Duvivier uitspraken over psychiaters en a(n)i-ossen met uitsluitend een beoordeling door het RTC, terwijl ik mij beperkt heb tot uitspraken over psychiaters, maar zowel de jurisprudentie van het regionaal alsook het Centraal Tuchtcollege heb meegenomen in het onderzoek. Hoewel het standpunt van beide auteurs om te kijken naar de *behandelde* klachten bij de tuchtcolleges van belang kan zijn vanuit patiëntperspectief, past hun methode van onderzoek daarbij niet. Niet alle uitspraken van de tuchtcolleges worden namelijk op de website (www.tuchtrecht.overheid.nl) – de bron van hun data – gepubliceerd, er is sprake van een sterke selectie.

Ter illustratie heb ik nagekeken hoeveel tuchtklachten er werden ingediend en behandeld bij de tuchtcolleges over de periode 2015-2019. In totaal werden 8225 klachten tegen BIG-geregistreerde gezondheidszorgmedewerkers ingediend; meer dan het aantal ingediende klachten, namelijk 8268 klachten, werden afgehandeld door de RTC's (de tuchtcolleges lopen wat betreft het tijdig afhandelen dus iets in) (Jaarverslagen tuchtcolleges 2015-2019; www.tuchtcollege-gezondheidszorg.nl, over de tuchtcolleges, jaarcijfers tuchtcolleges). Van deze afgehandelde klachten werden er op de gebruikte website 3343 gepubliceerd over de RTC's, ongeveer 40%. Door de selectie die Gerritse en Duvivier hebben toegepast door enkel gebruik te maken van de website www.tuchtrecht.overheid.nl missen zij ruim de helft van de *behandelde* klachten en lijkt het alsof ruim

AUTEUR

Henk Jan Kolthof, kinder- en jeugdpsychiater Youz, Purmerend, lid beroepsgeenoot Regionaal Tuchtcollege Groningen/Zwolle.

Correspondentieadres

E-mail: h.kolthof@youz.nl

Geen strijdige belangen meegedeeld.

31% van alle behandelde klachten tegen psychiaters tot een maatregel leidt. Ik kom in mijn onderzoek uit op 13%. De aard van de klachten beoordelend, is voor onze beroepsgroep uit preventief oogpunt van belang dat we vooral worden beoordeeld en veroordeeld op een 'onjuiste verklaring of rapport'. Mogelijk worden veel klachten over een 'onjuiste behandeling/diagnose' ongegrond of niet ontvankelijk verklaard door de tuchtcolleges. Het includeren van uitspraken van het Centraal Tuchtcollege heeft als voordeel dat anders beoordeelde uitspraken zijn meegenomen in de uiteindelijke conclusie van mijn artikel. Ook dat kan de verdeling over de aard van de klacht doen schuiven. De termen 'onjuist beleid' en 'onjuiste communicatie' als aard van de klacht die Gerritse en Duvivier gebruiken in hun samenvatting zijn overigens niet als zodanig terug te vinden als gebruikte termen van de genoemde website. Uiteraard heeft de selectie in het onderzoek van beide auteurs ook consequenties voor de overige genoemde resultaten. Tot slot doen auteurs vrij stellige uitspraken over de werkplekken van verweerders. Hoewel tuchtrechtelijke uitspraken vaak uitvoerig zijn, zijn ze niet opgezet voor wetenschappelijk onderzoek, maar als jurisprudentie. Hierdoor kunnen we niet altijd afleiden in welke setting een verweerder heeft gewerkt of in welke setting de klacht zich heeft afgespeeld. Veel verweerders zullen zowel in eigen praktijk als in een instelling werken. Uitspraken over significante verschillen tussen klachtvorming over vrijgevestigde of in loondienst werkende collega's zijn dan ook naar mijn oordeel te stellig. Het is verheugend dat er meer aandacht komt voor tuchtklachten en ik kan het er uiteraard mee eens zijn om verder onderzoek te doen. Zo zijn de gevonden geslachtsverschillen tussen verweerders opmerkelijk en is het van belang om die verder uit te zoeken.

LITERATUUR

Gerritse FL, Duvivier RJ. Uitspraken van regionale tuchtcolleges in zaken betreffende de psychiatrie, 2015-2019. Tijdschr Psychiatr 2021; 63: 181-8.

Kolthof HJ. Tuchtmaatregelen opgelegd aan psychiaters; een overzicht over 5 jaar. Tijdschr Psychiatr 2020; 62: 351-7.

Antwoord aan

Kolthof

Allereerst willen wij collega Kolthof danken voor zijn reactie op ons artikel (Gerritse & Duvivier 2021). Hij bespreekt enkele opvallende verschillen in uitkomsten tussen ons artikel en zijn eerdere onderzoek (Kolthof 2020). Wij waarderen zijn opmerkingen die deze in verdere context plaatsen en zien met genoegen dat de beide artikelen elkaar aanvullen. De suggestie dat de door ons gebruikte informatie onvolledig zou zijn, heeft echter enkele kanttekeningen.

Waar Kolthof gebruikmaakte van (interne) data over gegrond verklaarde uitspraken van RTC's en het Centraal Tuchtcollege, hebben wij ons beperkt tot de openbaar toegankelijke uitspraken van de RTC's zoals gepubliceerd op <https://tuchtrecht.overheid.nl>. Het is in het kader van transparantie een groot goed dat de uitspraken van tuchtcolleges in anonieme vorm openbaar worden gemaakt. Dat op die website een selectie van uitspraken wordt gepubliceerd, schrijven wij toe aan het feit dat een groot deel van de klachten in eerste aanleg wordt afgewezen of anderszins vervalt voordat deze tot een daadwerkelijke uitspraak leiden. Met andere woorden: een 'afgehandelde' klacht is niet per se hetzelfde als een 'behandelde' klacht.

In ons onderzoek hebben wij gekeken naar *behandelde klachten*, aangezien dat de voor ons beschikbare informatie is. Juist door met deze openbare data te werken, die behalve voor ons voor elke andere geïnteresseerde toegankelijk zijn, draagt ons onderzoek ook bij aan de transparantie over tuchtklachten. Mogelijk ziet Kolthof de mogelijkheid om hier nader onderzoek naar te doen met de data die hem ter beschikking staan als beroepslid van het tuchtcollege.

Dat een deel van de getallen, met name het aantal de tuchtzaken per jaar, zoals gepubliceerd in de jaarverslagen en daarmee in het onderzoek van Kolthof, niet overeenkomt met onze data is waarschijnlijk toe te schrijven, naast het verschil tussen 'afgehandeld' en 'behandeld', aan de lange doorlooptijd. Doordat deze bovendien zowel in tijd als per tuchtcollege erg varieert, is het lastig onze getallen direct te vergelijken met die van Kolthof.

Zo was de doorlooptijd bij het RTC in Den Haag in 2015 maar liefst gemiddeld 297 dagen, bij het RTC in Eindhoven betrof deze in 2019 gemiddeld 210 dagen. Een groot deel van de klachten binnengekomen in het ene jaar, zal dus hoogstwaarschijnlijk pas in het jaar daarop afgehandeld dan wel behandeld zijn. Hierbij zal bovendien een verschil zitten tussen zaken die relatief snel en zonder zitting worden afgehandeld en zaken die daadwerkelijk ter zitting worden behandeld (en gepubliceerd op de website). Illustratief voor de complexiteit van deze getallen is verder bijvoorbeeld het jaar 2018, waarin aanzienlijk meer klachten werden afgehandeld (1946) dan er binnenkwamen (1676).

AUTEURS

Frank Gerritse, aios psychiatrie, UMC Utrecht, afd. Psychiatrie.

Robbert Duvivier, aios psychiatrie, Parnassia Groep, 's-Gravenhage, Center for Education Development and Research in Health Professions (CEDAR), UMC Groningen.

Correspondentieadres

Frank Gerritse.

E-mail: frank@flgerritse.nl

Inderdaad zijn noch data zoals gepubliceerd op <https://tuchtrecht.overheid.nl>, noch getallen uit jaarverslagen primair bedoeld en ingericht voor wetenschappelijk onderzoek. Juist door met volledige verslagen van tuchtuitspraken te werken hebben wij meer fijnmazige informatie kunnen verkrijgen. Daar hoorde onder andere een analyse bij van de werkplek van verweerder ten tijde van en in context van de klacht; dit zegt inderdaad niets over mogelijke nevenactiviteiten van de verweerder. Deze informatie valt in nagenoeg alle gevallen wel degelijk direct af te leiden uit de volledige tekst van de uitspraken.

Onze beschouwing daarover in de discussie, met name over de vrijgevestigde collega's, was bedoeld om hier aandacht voor te vragen. Dit betreft een kwetsbare manier van werken, met vaak langdurige psychotherapieën, waarbij, zeker bij het ontbreken van het vierogenprincipe, de kans op (tegen)overdrachtsfenomenen en daarmee op tuchtklachten verhoogd is. Dit wordt ook ondersteund door ander onderzoek, in zowel binnen- als buitenland (Gabbard 2016; DuBois e.a. 2019; van Delft 2020).

Wat betreft de opmerking van Kolthof over het gebruik van de termen 'onjuist beleid' en 'onjuiste communicatie': in de samenvatting van ons artikel is inderdaad een fout gesloten. In de rest van het artikel gebruiken we die termen niet en hanteren we de categorisering zoals die door de website is gebruikt.

Al met al is het goed dat er met het onderzoek van Kolthof en dat van ons hernieuwde aandacht is voor het tuchtrecht in de psychiatrie. Dat het echter een complex onderwerp betreft, waar in het algemeen nog maar weinig onderzoek naar is gedaan (onder andere door het ontbreken van geschikte data en onderzoeksmethoden) staat buiten kijf en het verdient verder onderzoek en verdere aandacht van psychiaters (in opleiding) tijdens (na)scholing.

LITERATUUR

Delft F van. Overdracht en tegenoverdracht: een therapeutisch fenomeen vertaald naar alledaagse psychosociale begeleiding. Amsterdam: Boom; 2020.

DuBois JM, Walsh HA, Chibnall JT, Anderson EE, Eggers MR, Fowose M, e.a. Sexual violation of patients by physicians: a mixed-methods, exploratory analysis of 101 cases. *Sex Abuse J Res Treat* 2019; 31: 503-23.

Gabbard GO. Boundaries and boundary violations in psychoanalysis. Washington: American Psychiatric Association Publishing; 2016.

Gerritse FL, Duvivier RJ. Exploratieve analyse van uitspraken van de regionale tuchtcolleges in zaken met psychiaters, psychiater-psychotherapeuten en arts-assistenten in de periode 2015-2019. *Tijdschr Psychiatr* 2021; 63: 181-8.

Kolthof HJ. Tuchtmaatregelen opgelegd aan psychiaters; een overzicht over 5 jaar. *Tijdschr Psychiatr* 2020; 62: 351-7.